

книжечка для дамської сумочки

Галина Бабич

ТЮТІ

Видавництво "Дуліби" висловлює щирі
подяку Ользі Олександрівні Яценко
за фінансову підтримку цієї серії

БЕТА®
п р е с

Книжечка для дамської сумочки

Серія заснована в 2006 році

Галина Бабич

ТЮТІ

Повість і оповідання

Київ
Дуліби
Вета-Прес
2007

УДК 821.161.2-3
ББК 84.4.Укр.6-44
Б 12

Художник серії Костя Сачек

Бабич Г.

Б 12 Тюті: Повість і оповідання. – К.: ПП „Дуліби”, ВД
“Вета-Прес”, 2007. – с. (Серія „Книжечка для дам-
ської сумочки”)

ISBN 978-966-8910-36-4 (серія)

ISBN 978-966-8910-37-1

Студентське життя, навчання, розваги, непрості
міжособистісні стосунки... Цікаво подивитися на це
очима літньої людини й ніби знову опинитися у
свій юності. Цікаво буде і читачеві, адже герої і по-
дії – справжні. А місце дії: Київський університет,
початок 60-х років.

УДК 821.161.2-3
ББК 84.4.Укр6-44

ISBN 978-966-8910-36-4 (серія)
ISBN 978-966-8910-37-1

© ”Дуліби”, 2007
© Галина Бабич,
текст, 2007
© Костя Сачек,
дизайн, 2007

-Колосовська! Виходь на балкон,
цілуватись будемо!

Вікна гуртожитку зарябіли обличчями. Усім хотілося бачити й чути, як рівно о шостій ранку студент геологічного факультету Василь Садиков, повернувшись зі своїми однокурсниками після тримісячної виробничої практики у польовій експедиції на Далекому Сході, вітатиметься з Аліною Колосовською, студенткою романо-германської філології, однією з шести дівчат, що мешкали разом у кімнаті № 5 університетського гуртожитку по вулиці Освіти, 4. У такі хвилини людину не можуть не навідати мрії про вірність і вічну любов. У такі хвилини в небуття відходить усе земне, буденне, нікчемне. А які мистецькі шедеври народжуються! Мов до сонцесходу, ми звикли до цього священного ритуалу, що повторювався з року в рік.

Геологів у нашому ВНЗ обожнювали майже всі студенти, надто ми філологи, що навіть стіннівку "ГЕОЛОГ" перечитували, аби була не пропустити чогось важливого. Це був час (кінець п'ятдесятих — початок шістдесятих років минулого століття), коли престижно було навчатися на

фізичному і радіофізичному, геологічному та ще хіба що на біологічному факультетах, престижно було бути відмінником, сталінським стипендіатом тощо. Престижно було брати участь у студентській художній самодіяльності, наукових гуртках, призначати побачення на Володимирській гірці, співати пісень, що їх писав твій однокурсник. Ну, хоча б такої:

*Солов'ї в калині відгзвеніли,
Синє літо в вікна загляда:
"Добрий ранок! Ягоди доспіли!
Гне гілки черешня молода..."*

*Гріє сонце тихе та ласкаве,
П'єм солодку воду із криниць.
На суху розкидану отаву
Залюбки попадаємо ниць.*

*Потім річка, хвилі і каміння,
Та весела гола гітвора...
Відгзвеніли солов'ї в калині,
Здрастуй, літа лагідна пора!*

Слова до цієї пісні написав студент 3-го курсу українського відділу філологічного факультету Василь Діденко, а музику — студент 5-го курсу географічного факультету Степан Музиченко. Не можна сказати, що це був такий уже шедевр, але одне те, що пісню створили саме студенти та ще й наші студенти, надавало їй неабиякого шарму. Адже то був час, коли здавалося, що разом з нами усе навкруг теж молоде, радісне і світле, а старості чи смерті взагалі не існує.

Та повернемося до нашої подруги Аліні

Колосовської. Вона була найпомітніша з-поміж нас шістьох, а може, навіть з-поміж усіх гуртожитських дівчат. Вродлива, з вишуканим смаком, здібна до мов і добра на вдачу. Потрібний, мабуть, неабиякий хист, щоб змалювати її поставу, ходу, голос, жестикуляцію. Але спробувати можна.

На ту пору в гуртожитку співіснували два "вогнища культури": перший і, безперечно, головний — це Підвал, де два рази на тиждень, у суботу й неділю, відбувалися танці під радіолу. Друге, хоча з точки зору "начальства", саме воно мало бути першим, — це Ленкімната, з телевізором, стендами і підшивкою газети "За радянські кадри". Чесно кажучи, це "вогнище" нас мало гріло: телевізор не працював, гортання підшивки не приваблювало, бо газета, правду кажучи, була занудна, та ще там раз у раз можна було натрапити на власне прізвище у зведеннях про "невідвідування лекцій без поважних причин".

Утім траплялися й такі дні, коли Ленкімната вабила нас більше, ніж Підвал. Це, коли в Ленкімнаті відбувалися "комсомольські весілля". Отоді вже до Ленкімнати й не протовпишся. Авжеж, кожному хотілося почути, як декан факультету журналістики Матвій Шестопал на весіллі своїх студентів Кабаєва й Русової урочисто зичить безхмарного щастя Леонідові й Наталі! То була подія, що викликала не лише цікавість, а й захоплення, бо хто з дівчат не приміряв такий церемоніал і для себе. Не була, мабуть, винятком і Колосовська.

Так от, якою ж була хода Колосовської, як вона ступала до Ленкімнати чи до Підвалу? А так, як Мая Плісецька на сцену Великого театру. А ми вже дріботіли за нею, як курчата. У Підвалі усі розступалися, даючи їй пройти, стеля наче піднімалася, танці переставали бути човганням по підлозі під Ріо-ріту, а обертали-ся на щось подібне до медитації тибетських святих. Партнерів Колосовська обирала сама, а нам уже залишалося те, що вибраковувала подруга. Спасибі, як то кажуть, і на тому.

Вдячні ми були Колосовській не тільки за комісованих нею партнерів по танцях. На ній тримався порядок і охайність у кімнаті, вона шпетила нас за кожну цвілу шкоринку хліба, за кожну непомиту тарілку, була в неї і ще одна позитивна, а може, й негативна риса (це, як подивитися). Коли на кухні залишалася "нічийна" каструля або чорна, як чавун, пательня, Колосовська приносила її в кімнату і шкребла до блиску, приказуючи: "Ніякий дідько її тепер не впізнає". Дякуючи Алі, у нас завжди водився посуд, віник і навіть праска. Усе це ми радо позичали сусідам. От і судіть: хто ми в порівнянні з Колосовською? Тюті та й годі!

Взяти хоча б Тетяну Віяр, нашу молдаваночку. Вона, здається, увесь час тільки й спала. Як вона примудрялася складати сесії, ніхто не догадувався. Про неї однокурсники навіть частівку склали і опублікували у стіннівці:

*На Тетяну поговір,
що Тетяна вмерла.
Лежить собі в гуртожитку
й ноги задерла.*

Тетяна, почувши це, прокидалася, цвяхом накручувала гривку і їхала на факультет. Демонстративно зривала стіннівку, тицяла дулі комсоргові, цитувала однокурсника поета Федю, який у передмові до власної книжки писав: "Як порядний письменник, встаю пізно. Причина одна: вчимося у другу зміну".

А от Зоя Михайленко, на відміну від Тані, жила за принципом: "Немає науки без муки". На лекціях усе сумлінно конспектувала, у читальні й у гуртожитку вдень і вночі читала, читала і прочитане конспектувала...

Третя, Клава Доцик, бігала то на хор, то на "Веснянку", перебігала з секції на секцію: з греблі на художню гімнастику. Та найбільше часу марнувала на різного роду зборах, суботниках... Усе це давно минуло, але як добре, що воно було.

У порівнянні з Колосовською ми були тютями ще й тому, що у нас не було Василя Садикова. Він, як той птах, ширяв у небесах і кликав за собою не тільки Алю, а й своїх однокурсників-геологів. Садиков був старший за нашу подругу. Після закінчення середньої школи кілька років працював у Житомирській геологічній експедиції тресту "Київгеологія". Його прізвищу відповідали риси обличчя, в яких було щось східне. Колосовська жартувала: "Вася — азійт і тиран, але я його кохаю".

Авжеж, відмінник, спортсмен, киянин. У наш час ці деталі, надто остання, мали магічне значення для дівчат. Аля, здається, не надавала цьому особливого значення, хоча всі казали: "Що ви хочете, Колосовська — дитя міста, і не просто міста, а столиці".

Вася-азіят жив з батьками у Дарниці. Жили скромно. Але в кімнату до нас, власне, до Аліни, він ніколи не приходив з порожніми руками. Алі — квіти, нам — цукерки, або печиво, або зелений чай. З виробничої практики Садиков щоразу привозив купу рідкісних камінців. Колосовська складала їх у торбу і ховала під ліжко. Тетяна Віяр іронізувала:

— Аля зі своїм романо-германським дипломом незабаром відкриє у Києві власний ювелірний магазин.

— Та спи вже ти, тютя, — гримала сердито Аліна.

Окрім камінців, у кімнаті раз у раз з'являлися книжки з власної бібліотеки Садикова, до яких у бібліотеці в нас не доходили руки: Олександр Олесь, Зеров, Булгаков, Скиталець...

— Читайте, тюті, Не мордуйте себе конспектуванням, бо заміж не вискочите, — радив наречений Колосовської.

Студент Садиков і його друзі, геологи та фізики правили нам за зразок мужності, ґрунтовності. А ще — радикальності в розумінні тих подій, що припали на початок шістдесятих років. Одного разу, коли ми студентською отарою поверталися з

мітингу, присвяченого XX з'їздові КПРС, Садиков приголомшив нас новиною:

— Яке там у біса потепління. Ви хоч знаєте, тюті, що ніколи вже не почуєте від професора Минка отого звертання, що його ви так полюбляли: “розумниці”?

— Як це?

— А так. Професора Минка звільнено за звинуваченням у помилках, не сумісних зі статусом університетського викладача. Без будь-яких зборів, обговорень тощо.

Ми були шоковані, як сміливістю Садикова, так і самою новиною. Адже це був класичний університетський професор з властивим йому діапазоном знань, ерудицією, інтелігентністю, дисциплінованістю, часом до педантичності. Не метушливий, завжди урівноважений, з розвиненим почуттям власної гідності. Його зовнішність, увінчана сивою шевелюрою, довершувала образ, викликаючи в уяві портрети його славетних попередників, яким завдячує своєю славою столичний університет. Щойно закінчивши філологічний факультет у 1941 р., він опинився у вирі війни. Пишався тим, що на її останньому етапі брав участь у боях за визволення України. А ще довелося йому з боями пройти й шляхами Румунії, Болгарії та Югославії. Бог уберіг цю людину, і вона повернулася туди, звідки пішла на фронт, до рідного університету. Його наукові інтереси від самого початку були зосереджені на ґрунтовному дослідженні української літератури,

а його свідомою метою було докласти свого таланту для створення істинної, непідробної, не кон'юнктурної картини "красного письменства" (як полюбляв він висловлюватися) нашого народу у ХХ сторіччі.

Що не кажіть, а справедливий, вимогливий викладач не кожному студентові до вподоби. А він наче наскрізь бачив кожного з тих, хто домагався стипендії не сумлінним навчанням, а спробами розжалобити викладача своїми, часом вигаданими негараздами. "Трійок" і "незадовільних" оцінок не шкодував, не боявся, що саме за це про нього думатимуть погано. "Знаю, не всі люблять. Пережили блокаду, переживемо й це". Його лекції стимулювали бажання самому розібратися у тому чи іншому літературному явищі. "Для історії літератури, — полюбляв він казати, — не існує особистостей, подій і творів, не вартих уваги, Для неї все має значення: і талановите, і посереднє, і сміливе, прогресивне, і конформістське, консервативне. Важливо правильно розставити акценти". Він вкраплював у свої лекції цитати чи згадки про заборонених тоді авторів, про літературну молодь, явище, що згодом дістане назву "шістдесятництво".

"Як же тепер без нього? Що ж тепер буде?"

А нічого. Літаки літатимуть, птахи співатимуть, буряки сапатимуть, заліки студенти складатимуть. З приводу звільнення професора Минка, як не дивно, особливих жалів не виникло. Дехто навіть запевняв:

“Нарешті, на факультеті зросте успішність, побільшає студентів, що одержуватимуть стипендію”. І та “більшість” була задоволена. Тільки не наша кімната. Ми сприйняли те звільнення, наче втрату своєї частки на спадщину. Особливо гострою була реакція байдужої до всього Тетяни Віяр:

— Таж він збуджував аудиторію самою своєю присутністю, що вже казати про його гуманітарні знання. Мені, дівчата, подобалося все, що він писав. А коли виникали суперечки, я завжди була на його боці. Особливо, коли це торкалося “молодомузівців”.

— Овва, наша засоня прокинулась після летаргії і підключилася до літературного процесу, — зреагувала ерудитка Зоя.

— Зою! А хто ж тепер напише нашій соні дипломну роботу?! — підштрикнула Аля, натякнувши на стару історію, коли ультрапринциповий професор особисто і навіть у присутності членів кафедри диктував висновки до курсової роботи, яку ніяк не могла завершити Тетяна. “Мені це дешевше обійдеться!” — виправдовувався тоді перед враженими колегами професор.

— Дівчата, бачите, яка вона жорстока, ця Колосовська! Ви всі мене не розумієте... — зайшлася плачем Тетяна.

— Вісчко, рідненька! Та я ж тільки пожартувала, — кинулась Аліна обцілювати нашу молдаваночку.

Кімната, дешевий зелений абажур, волога у чорних молдавських очах Тетяни,

Літературно-художнє видання
Серія „Книжечка для дамської сумочки”

БАБИЧ Галина Михайлівна

ТЮТІ

Повість і оповідання

Координатор проекту Тетяна Скотникова
Продюсер серії Марина Гримич
Літературне редагування і коректура Любові Дрофань
Художнє оформлення Кості Сачека
Макет і верстка Олексія Рябова
В оформленні використано матеріали з сайту
laboratoriya@ukr.net

Підписано до друку ..07.2007.
Формат 43х611/16. Гарнітура BalticaC.
Папір офсетний. Ум. друк. арк. 4,1.
Тираж 1000 пр. Зам. №

Видавці:

ПП ”Дуліби”

вул. Басейна, 3 оф. 50.

Київ 01004

Тел. (044) 2353950

E-mail: duliby@ukr.net

Свідоцтво суб’єкта видавничої справи ДК №2297
від 21.09.2005

Видавничий дім «Вета-Прес».

Структурний підрозділ ТОВ фірма «Вета».
Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 606 від 19.09.2001 р.,
вул. Олеся Гончара, 71, м. Київ, 01054, Україна.
E-mail: press@veta.kiev.ua

Віддруковано СП «Інтертехнодрук».

Свідоцтво про реєстрацію
ДК № 607 від 19.09.2001 р.,
вул. Олеся Гончара, 30-А, м. Київ, 01034, Україна.

